

Zalotay József

AZ ÚJSZÖVETSÉG MINT A KERESZTÉNY HÁLA FORRÁSA

A hála, mint emberi magatartás, általános jellegű és általános érvényű. Tartalma azonban változik a hálás ember gondolatai és élményei szerint. A keresztény azért hálás, mert Isten hálára kötelezte; motívuma maga a kereszténység, egy történelemre alapuló, teocentrikus és krisztocentrikus vallás. Hálája tényeken és vallási megfontolásokon alapul, a megfontolások pedig kinyilatkoztatásra, amelyek a tények maguk is részei. A kinyilatkoztatás lényege az, hogy Isten végtelen bőségű irgalma megjelent Jézus Krisztusban, aki megváltotta a világot. Isten magához ölelte az emberiséget Krisztus emberségében, és Krisztus istenfiúságának örökostársává tette. Az isteni testet őlt az emberben, a hívő és megkeresztelt emberben: nem pusztán etikájában vagy istentiszteletében, hanem krisztusi életszentségében.

Az isteni kinyilatkoztatás Krisztus előtti két évezredében ezek az alapvető tények fokozatosan jelentek meg, lépésről lépésre formálódtak és váltak konkréttá. A kinyilatkoztatás, üdvtörténet emberi eseményekből áll, az Ószövetség történelméből, Ábrahámától Krisztus idejéig, abból a történelemből, amelyet a hit szemel fedez fel az eseményekben. Az ószövetségi hit megtalálta a maga előfeltételeit Ábrahám előtt is, mint ahogy a Jézusra következő Egyház sem más, mint a kinyilatkoztatás visszavonhatatlan tényéből élő hívek közössége, azoké, akik hitükkel fedezik fel az események természetfölötti értelmét. A hála főmotívuma az, hogy a kinyilatkoztatás és a megváltás visszavonhatatlan. „Isten ugyanis nem bánja meg kegyelmi adományát és meghívását” (Róm 11,29). A hála oka és célpontja Isten mindennél nagyobb ajándéka: Isten maga Jézusban: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda” (Jn 3,16).

Már a megtérés is hálaadás. Az Isten igazi szándékát megismerő ember hálás ember. A keresztységben a hála az isteni szeretetbe kapcsolódik. Az Oltárszentségben az isteni szeretet táplálja. Az Új Szövetség szentségi megújítása abból a hálából meríti erejét, amelyből azt Krisztus alapította (Mt 26,26-27 p), aki először ismerte meg az Isten igaz szándékát. A keresztény ima hálaadás akkor is, amikor csak kér. Kérése isteni ígéreten és ajándékon alapul (Lk 11,9; Mt 18,19). A keresztény gondolkodás is hálaadáshoz kell, hogy vezessen, ha elég mélyre ér. Nincs olyan sora az Újszövetségnek, amelyben a hála érzelme és a hálára kötelező isteni tett emléke fel ne idéződnék.

Az új szövetség első és végleges kinyilatkoztatója az Isten Fia, Jézus. Mindaz, amit értünk tett: életmódja, tanítása, csodái, egész életének minden napja, órája és perce — példa, amiért hálásak lehetünk. Nem ismerjük földi életének minden percét, de következtethetünk az egészre az evangéliumokban leírt minden jelenetből és szóból. Minden jelenetben és szóban benne van az isteni egész, a történeti és a történetfeletti Jézus. Nincs isteni tulajdonságoktól megfosztott, pusztán történeti Jézus. Csak a történeti valóságban álló, isteni követelményeket támaztó Názáreti Jézus volt, elválaszthatatlan attól, amit mondott és tett; elválaszthatatlan attól, amiben embernél többnek mutatkozott a saját maga és tanítványai szemében. Azzal, amit földi életében bizonyíthatóan mondott és tett, az istenhit kiváltója és forrása lett, és mindenkit a hit döntése elé állít. Ezen át pedig megadja az élet értelmét. Hálásak vagyunk, mert már nem tapogatózunk sötétben (vö. Mt 4,15-16; Jn 8,12).

Ennek a történeti Jézusnak, a hősi, bátor, istenszerető, nyitott szemmel és irgalmas szívvel halálba menő, Atyja akaratát cselekvő Messiásnak az alakját örökítette meg legelőször a ma Q-nak nevezett könyvecske, azután pedig (ennek és a szent szerzők közvetlen vagy közvetett tapasztalatainak alapján) a három szinoptikus evangélium, mindegyik a maga módján. Hála Márknak, aki megörökítette Jézus messiási csodáiban felvillámló isteni hatalmát, Isten Országának szavaiból kivilágító titkát. Hála Máténak, a hegyi beszéd tudós írdeáékjának, aki a régből is megmentette, ami menthető volt, s az újat sem hallgatta el. Lukács is elvégezte, amire őt Isten rendelte: nagyszerű példabeszédek és jelenetek során át bemutatta Jézusnak pogányokhoz és bűnösökhöz hajló irgalmas szeretetét, lemondott arról, hogy maga is megérje Krisztus visszatértét, elmagyarázta, mit alkot bennünk a Szentlélek, és beleágazta az Egyházat a történelembe.

A keresztyény legfőképp azért hálás Jézusnak, mert Jézus ismerte fel először Istenben saját Atyját. Meglátta, hogy Isten mint teremő, törvényhozó, legfelső lény joggal követelhet és követel is, de csak ajándékban, csak kegyelemben követel. Jézus Istene minket követel, nem cselekedeteinket. Ugy követel minket magának, hogy magát adja nekünk. Ez az isteni önatadás Jézus szerint először is bűnbocsánat. A bocsánatban Isten maga érinti meg az embert. A bocsánatban részesült ember nem marad egyszerű tabula rasa, hogy újakezdje, amit elrontott. Istenhez tért emberré válik, aki azért térhetett Istenhez, mert Isten tért hozzá.

Hogyan fejezte ki mindezt Jézus? Az Isten Országát hirdette. Amikor ezt a két szót kimondta, minden hallgatója azonnal azt hitte, megértette Őt. Az Isten Országá akkoriban az igazság országát jelentette, az eltiportak, az éhezők, a lenézettek és a jámborak minden vágyának beteljesülését. Isten eltiport népe megszabadul az elnyomó Rómától; az éhező pária, a kitzasztott

szegény helyet kap a nap alatt; a Törvényéhez hű vallásos zsidó szabadon szolgálhatja az ószövetség Királyát a mózesi törvény, Isten törvénye szerint; a jók jól érzik majd magukat, a gonoszok gonoszul gyötrődnek. Jézus azonban nem erről az Isten Országáról beszélt, hanem arról, amelyet Atyja akaratában ismert fel. Élete árán nyilatkoztatta ki, hogy az Ő országa nem ebből a világból való (Jn 18,36; Lk 17,21). Azoké ez az Ország, akikre ráillik a nyolc boldogság. Nem lehet kiérdemelni, nem lehet polgárjogát megvásárolni, nem lehet az ellenség kiirtásával a mennyből — vagy a filozófia mennyéből — lehozni a földre. Csak imádkozni lehet érte és a bejutásért, csak elfogadni lehet ingyen ajándékképpen, csak hálásnak lehet lenni érte.

Hálások lehetünk Jézusnak azért, hogy vágyakozó képzelet helyett felismerő szeretetet nyilatkoztattott ki. Nem a csodás jövendőt adta emberi képekben, hanem a természetfölötti jelent; istengyermekséget, amely akkor teljesül be tökéletesen, amikor Szent Pál szavával „Isten lesz minden mindenben” (1Kor 15,28), amikor Jézus személyében a feltámadás nekünk is egyenként osztályrészünk lesz. Hálások lehetünk Jézusnak azért, hogy a Miatyánkra tanított minket, hogy az Isten atyaságát a mi gyermekségünkkel tette egyenlővé; hogy isteni tökéletességre hívott: „Legyetek tökéletesek, mint mennyei Atyátok is tökéletes” (Mt 5,48). Hálások lehetünk Jézusnak azért, hogy az igazságosság helyett az irgalmat tette élete legfőbb elvévé. Ha nem így tett volna, hol lenne az ártatlan Vér ontásával megkötött Új Szövetség? Aki nem mer következetesen irgalmas lenni, „mert hiszen hova jut akkor a világ”; az ne feledje: azzal a mértékkel mér az Isten, amivel mi mérjük embertársunkat (Mt 7,2; Lk 6,38). Biztosak lehetünk abban, hogy amikor az irgalmat visszautasítjuk, az Irgalmat utasítjuk vissza. De lehet-e visszautasítani a végső Irgalmat? Isten nagyobb nálunk.

Hálások lehetünk Jézusnak, hogy azt az Istent nyilatkoztatta ki, aki nagyobb mindannyiunknál, akinek semmink sem kell. Nem Ő szorul ránk, hanem mi tágíthatjuk szívünket, hogy Ő férjen belé. Nem mi szolgáljuk Istent, hanem Ő minket (Mk 10,45), mert tudja, mire van szükségünk (Mt 6,32). Ezzel nem utasította vissza a vallásos cselekedeteket, a bűntöt, az önsanyargatást, az imát, a szertartásokat, az emberi szervezeteket, hanem kinyilatkoztatta, hogy mindez csak emberi, konkrét megvalósítása az Egy Szükségesnek.

És hála Jézusnak haláláért. Meghalt, hogy Atyja akaratát teljesítse. Halála megnyitotta az Élet kapuját, eleget tett Isten igazságosságának, annak az igazságosságnak, amely ettől kezdve minket, bűnösöket tesz igazgá (Mt 26,28), s melynek mélyebben értő neve Irgalom.

II.

Az egyszerű tanítványok, akik Jézus körül éltek, megértették, megtanulták a Mester szavát, és másokat is megtanítottak rá. A tanítványok esze azon-

ban gyakorlati volt, a „hogyan” érdekelte őket, nem a „miért”. Hálásak lehetünk Szent Pálnak, hogy páratlan elmeélel meghatározta a kereszténység lényegét, Krisztus életének és nyomán a mienknek teljes értelmét. A Krisztus utáni években ő vetette fel a legfontosabb kérdést: Ha egyedül Jézus Krisztus a Megváltó, mi az ószövetségi törvény szerepe? Ő szabadította meg az új egyházat a félreérthető múlt téves hatalmától, s ezzel a múltat igazán múlttá és igazán a mi múltunkká tette. Új szövetségben élünk, de az Ószövetség is a miénk, mint Istentől kapott beteljesedett múlt. Pálnak köszönhetjük, hogy hálával pillanthatunk Isten gazdag kinyilatkoztatására, amelyet népének adott: az Ószövetségre. Ő mutatta meg, hogy magunkban ismerhetjük fel Ábrahám hitét, s hogy Ábrahámot igazán és helyesen atyánknak tarthatjuk. Ő óvott meg attól, hogy gnosztikusokká váljunk, hogy magunkból teremtsük múltunkat és jelenünket. Pál tanítja, hogy Isten készítette elő Fiának eljövételét; „ez volt az ő örök szándéka, amelyet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban megvalósított” (Ef 3,11). Amit a választott nép a jövőtől várt: a Messiás eljövételét, az új kort, az apokaliptikus remények korát, Pál megtalálta ott, ahol visszavonhatatlanul megvan és marad, Jézus életében. Krisztus megváltott minket, s „az igaz ebből a hitből él” (Róm 1,17). A hit s a szentségi keresztység Isten Lelkét hozza ránk. A Lélek adta fényben Istent Atyánknak ismerjük meg. Hálásak lehetünk Pálnak azért, hogy nem tűrte el, hogy a szabadság féktelenséggé váljék. Megmagyarázta, hogy ahol szabadság van, ott Isten is ott van (2Kor 3,17), mert a szabadság az Isten szabadsága. Ahol pedig az Isten szabadsága van, ott a szabadságot Jézus szabadsága méri és határozza meg (Gal 4,31). Szent Pál arra tanít, hogy úgy kell Isten gyermekeinek lennünk, ahogy Jézus volt és maradt fia Istennek. Csak azokat ismeri el Isten gyermekeinek, akikben Jézus felismerhető. Világos értelmével mindig a hit Jézusát nézte, de a tapasztalat való világát sem tévesztette szem elől.

A korintusi rajongóknak megmondta, hogy a természetfölöttit nem szabad varázslatban és fantáziában keresni. A természetfölötti egyedül Krisztusban és Krisztus Keresztjében van a földön. Reményben élünk, nem álmok csodavilágában. Pál nem engedte meg, hogy kiszökjünk a valóságból az ábrándba. Bezárt minket a való világba, abba, amelyben „semmi sem változott örök idő óta”, ahol a természet törvényei változatlanul meghatározzák azt, ami történik és azt, ami nem történhetik. Mégis: ebben a világban semmi sem ugyanaz, mint volt, mert Krisztus feltámadása óta az igazi és örök természetfölötti is benne van Jézussal és megváltott híveivel. Hálásak lehetünk Szent Pálnak azért, hogy a hitet Jézus fényében úgy megértette és olyan mélyen elemezte, hogy a kereszténynek azóta sohasem kell tényeket tagadnia, és sohasem szabad mitológiába menekülnie. Hálásak lehetünk neki azért, hogy ő, aki soha nem látta a történeti Jézust, tökéletesen megértette Megváltónkat, hogy saját apostoli életében tökéletes tanítványi példát adott, és konkrétan meghatározta, mi jogosult és mi jogosulatlan a keresztény erkölcs és hit

nevére. Nem hiába hívja Pált korunk egyik legnagyobb biblikus teológusa az Egyház végső teológiai menedékének minden kor legmélyebb krízisében.

De hálásan szemlélhetjük benne az első nagy lelkipásztori példaképet is. Bár bőven lett volna alkalma a kisszívű szigorra, a pedáns mindent jobban tudásra, a tudálékos túlbuzgóságra, mégis, „mint bölcs építőmester” (1Kor 3,10), mindig és mindenhol csak épített, azt is eltűrve, amit nem látott ugyan hasznosnak, de nem is tartott bűnnek. Nevén nevezve a gyermeket, bűnnek mondta a bűnt, s erénynek az erényt. Különbséget tett a maga véleménye és Krisztus parancsa között (vö. 1Kor 7,10-12,25); megcáfolta, de nem csúfolta ki az ostobaságot, és soha nem volt türelmetlen vagy hanyag arra, hogy butát és okosat egyenlő szeretettel oktasson.

Hálások lehetünk neki azért a csorbítatlan szabadságért, amelynek szellemében egyházait vezette és építette; azért, hogy semmi jót el nem tiltott kényelemszeretetből, semmi rosszat el nem tűrt gyávaságból. Eszébe sem jutott, hogy híveit maga s ne Krisztus köré gyűjtse („vajon Pált feszítették értetek keresztre?” 1Kor 1,13), s amíg a fanatizmus ki akarta közönsíteni, addig ő mindent megtett, hogy megőrizze az Egyház egységét, Krisztus Testét. Mindez pedig nem Pál műve volt, hanem, mint ő tudta legjobban, „az Isten kegyelméé óáltala” (1Kor 15,10). Hálások lehetünk Szent Pálnak azért a meglátásáért, hogy a keresztény dicsekvése csak abból az ölelő gesztusból áll, amellyel hittérítő és hívő egymásra mutat Krisztus színe előtt, és egymás üdvösségében, a kegyelem csodájában dicsekszenek. Hálások lehetünk Krisztus ajándékáért, Szent Pálért.

Végül pedig Pál leveleiben magának a keresztény hálaadásnak is egész példatárát találhatjuk föl. Rendszerint azzal kezdi, hogy hálát ad Istennek azoknak a hitéért, akiknek ír (Róm 1,8; 1Kor 1,4; Ef 1,15 stb.). Az imádságról írva azt köti hívei lelkére, hogy a könyörgés együtt járjon a hálaadással (Fil 4,6). Ugyanaz a szó szerepel itt, mint amit Krisztus áldozatára használunk: „eukharisztoi”, legyetek hálaadó emberek, „eukarisztikusak” (vö. Kol 3,16). Sőt merészen felszólít: „Adjatok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatoktól Krisztus Jézusban” (1Tessz 5,18). Az a Pál mondja ezt, akinél jobban senki sem ismerte az apostoli élet viszontagságait (vö. 2Kor 11), és aki tanúja volt az első egyházközségek apróbb-nagyobb viszályainak és feszültségeinek. Mindenben, mindenképpen adjunk hálát! A bálványáldozatoknál felhasznált hús híres vitájában írja: „Aki eszik, nem fontos, az Úrra való tekintettel eszik, hiszen hálát ad Istennek. Aki viszont nem eszik, az Úrra való tekintettel nem eszik, és ő is hálát ad az Istennek” (Róm 14,6). Az ilyen apróságoknak nem szabad elhomályosítaniok a hála nagy, mindent átjáró indítékát: „Örömmel adjatok hálát az Atyának, aki arra méltatott benneteket, hogy részetek legyen a szentek örökségében, a világságban; kiragadott minket a sötétség hatalmából, és áthelyezett szeretetű Fia országába” (Kol 1,12-13).

III.

Szent János evangéliumában és leveleiben a Föltámadt Jézus beszél hozzánk földi életéből. Ha ez paradoxnak hangzik, annál hálásabbnak kell lennünk, hogy a Szentlélek sugalmazására ilyen örök emléket kaptunk magától Jézustól, aki evangelistája, szeretett tanítványa szívén át beszél hozzánk. Nekünk mondja: „Boldogok, akik nem látnak, de mégis hisznek” (Jn 20,29). Évezredekre szóló áldás ez, mindannyiunkra vonatkozik. Egyikünk sem látta Jézust, és mégis mindegyikünk látja és hallja János Jézusát. Más látni és hallani nem kell, de nem is lehet. Aki Őt látja, az az Atyát látja (Jn 14,9). Az Atyát látni pedig annyit jelent, mint az örök életet élni itt a jelenben, a kegyelem hitben átélt valóságában. Azért vagyunk hálásak, mert már itt mindaz a miénk, ami az örökkévalóságban vár ránk: „Isten gyermekeinek neveznek, és azok is vagyunk” (1Jn 3,1-2), Isten természetében részesültünk, Istenben vagyunk, amint Ő mibennünk. Ez az Isten maga a szeretet. Egyszülött Fiát adta, hogy hihessünk benne, és hogy hitünkben örök életünk legyen. Szent Jánosnak köszönhetjük, hogy Jézus életének értelmét és isteni személyének misztériumait elmondta emberi nyelven. Van-e bátorságunk, hogy Szent Jánost szaván fogjuk, és Krisztust akkorának és olyan jónak értsük, hogy eltörpítse a legjobbat is, aki nem Ő? A törpe, akit óriásnak néznek, ártatlanul is azt teszi, amit bűnösen a tolvaj: csöppségével vesz el az Isten nagyságából. A keresztyén is, különösen a keresztyén tanító, tolvajjá lehet, ha Jézusa, akiről beszél, nem olyan Fény, hogy nincs benne árnyék; nem olyan Élet, hogy nincs benne ártalom; nem olyan Forrásvíz, hogy nem hagy szomjat maga után; nem olyan Kenyér, aki az égből szállt le a földre, és az eget adja a földön; nem olyan Barát, aki szolga helyett barátot lát teremtető látással hívében; nem olyan Jézus, aki a kereszten tündököl felmagasztalva; akinek oldalából egy Egyház fakad; akinek minden tanítványa Szeretett Tanítvány Jézus keblén, az Atya lakásában. Ha törpét hirdetünk, tolvajok vagyunk. Ha törpében, emberben hiszünk, sötétben járunk, nem a Fényben, A sötétség pedig, azért, mert nem Fény, a halál órája, nem az életé. Csak az Emberfia kezében van biztonság. Csak a Jó Pásztor vállán és léptei nyomán van biztonságban, igazságban és életben az, akit az Atya adott a Fiúnak (Jn 6,44).

Aki lélekben és igazságban imádja Istent, az úgy imádja Őt, hogy Krisztusban keresztyén kegyelemmel éli azt az isteni életet, amelyet az Atya él a Fiúban, s a Fiú az Atyában. Más imádásra Isten nem szorul, mást nem kíván, csak azt, amit Fia végez. Fia pedig az égből szállott Kenyérrel táplálja testvéreit, az utolsó vacsora eucharisztikus órájában megmossa tanítványai lábát, s ezzel példát ad, önmagát adja. Ebben is megdicsőíti az Atyát. Az Atya dicsősége a kereszten meghaló Fiú, akitől senki sem „veheti el” életét, hanem ő maga adja oda (Jn 10,18). Azért adja, hogy halálában fölragyogjon a Feltámadás és a Megváltás, és létrejöhön a megváltott világ. Hogy „életük legyen, és bővebben legyen” (Jn 10,10).

A keresztyén, aki úgy áll a kereszttel, mint Szent János és Szűz Mária, ugyanazt látja, amit ők: Jézust a kereszten. Megnyitott oldalából vér és víz, isteni kinyilatkoztatás és megváltó szeretet fakad (Jn 19,34; 1Jn 5,6-7). „Beteljesedett”, mondja Jézus, és azóta a teljes Isten az emberekben van, és az emberek Istenben. Vigasztalót is adott (Jn 14-16), hogy az idő folyama ne sodorjon minket sötétségből sötétségbe, hanem mindig tudjuk, honnan jövünk és hová megyünk: onnan és oda, ahonnan Jézus jött, és ahová ő ment. A honnan és a hová között az Atya házának „lakásaiban” (Jn 14,2) élünk. Ahol Jézus van, ott van az Atya, ahol keresztyények vannak, ott van Jézus, és ott vannak az Atya „lakásai” mennyben és földön: bennünk lakik, és mi öbenn (14,23). Szent Pál ezt úgy mondta, hogy a Szentlélek a záloga, az első „darabkája” jövődö feltámadásunknak (2Kor 1,22). János látta és tudja, hogy „nem mértékkel mérve adja Isten a Lelket” (Jn 3,34). Az élő víz folyama csak úgy árad Jézus szívéből, s a Vigasztaló tudatunkba idézi mindazt, amit Jézus mondott nekünk (15,26). Amit pedig Jézus mond, az az Atya szava, amellyel magához vonja a világot, az emberiséget, a kereszten felmagasztalt Jézusban.

Köszönjük meg Szent Jánosnak azt is, hogy megtanított, hogy a tökéletes szeretet kirekeszti, kiveti a félelmet (1Jn 5,18), nemcsak szívünkéből, de sorsunkból is. Istenben nincs árnyék. Sötétség és félelem csak bűnben van, csak gyűlöletben. Az Isten szeretet, jóakarát, irgalom. Nem veti el azt, aki hozzá jön. A jövetel, az Út már Krisztus. Csak az önzésnek túl keskeny ez az út, túl szűk ez a kapu. Az egész világ egyszerre beléphet rajta, ha felismeri, hogy Isten gyermeke, és arra a szeretetre vágyik, amely életét adja azért, hogy mások is élhessenek.

IV.

A szinoptikusok Krisztus-képe, Pál tanítása, János teológiája persze még korántsem az Újszövetség egésze, és ezekből is csak néhány szempontot emelhattunk ki. Hálás szívvel kellene említenünk az Újszövetség minden sorát. Az Apostolok cselekedeteinek könyvét, ahol Szent Lukács megtanított arra, hogyan kell a múltat a jelenből és a jelen a múltból megérteni, s hogyan nyilatkozik meg a Szentlélek a jelenben, a múltban és a jövőben. Már arra is rájött, hogy azok, akik Jézusban megtalálták az Isten Országát, az Egyházban egyesülve, a Szentlélek által megszentelve, isteni kegyelemmel és erővel máris ebben az Országban élnek, már az ítélet napja, Krisztus visszatérte előtt. Szólnunk kellene a pasztorális levelek bölcsességéről és alázatáról, amelyekben megtaláljuk az Egyház fejlődő szervezetét, az ebben működő sugalmazó gondviselést; a Zsidókhoz írt levél pátoszáról, lelkesedéséről, bátorságáról, kultúrájáról; Szent Jakab töprengésbe nem bocsátkozó józan eszéről és szigoráról; a Jelenések könyvének költőiségünkben igaznál igazabb látomásairól. És nagy okunk van hálára az újszövetségi Egyház alázatáért és okos értelméért, amellyel az egész kinyilatkoztatást hamisítat-

lanul megőrizte, és a Szentírásban felénk nyújtja, a gazdag változatok feszülő mély egységében. Most már csak arra van szükség, hogy Isten népének minden tagja éljen is vele. Mert „minden frás, amit az Isten sugalmazott, jól használható a tanításra, az érvelésre, a feddésre, az igaz életre való nevelésre, hogy az Isten embere tökéletes legyen, és minden jóra hajoljon” (2Tim 3,16-17). Hisz „mindig csak a Szentlélektől sugalmazva beszéltek az Isten megbízottaiként a szent emberek. Jól tesztitek, ha figyelték rájuk, mint sötétben világító lámpásra, amíg a nappal fel nem virrad, és a hajnalcsillag a szívetekben fel nem ragyog” (2Pét 2,21.19). „Hála legyen Istennek az ő kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,15)

Babos István

EUCCHARISZTIA = HÁLAADÁS

A liturgikus konstitúció előkészítő bizottsága első tervezetében azt ajánlotta, hogy a hívek igyekezzenek megérteni a liturgikus szövegeket és cselekményeket, remélve, hogy a megértés átformálja őket egyszerű szemlélőkből cselekvő résztvevőkké. Bea bíborosnak nem tetszett ez a szövegezés és a mögötte meghúzódó gondolat, vagyis hogy a fő cél a megértés.¹ Szerinte az imák és cselekmények megértése fontos, de a fő cél az, hogy ezek a MISZTÉRIUM, a közöttünk élő Krisztus megismeréséhez vezessenek a szó bibliai értelmében, ahol megismerni annyit jelent, mint megtapasztalni, ahol az ismeret és szeretet karöltve jár. Ez a kis esemény egyrészt kiemeli, milyen fontos az egyensúly az ismeret és a gyakorlat között. A túlzott szellemi érdeklődés szellemi tornává, az értelmi érdeklődés elhanyagolása babonás gyakorlattá teheti vallásos életünket. Másrészt arra is figyelmeztet a történet, hogy a téves ismeret téves gyakorlathoz és így zsákutcába vezethet.

Célunk itt, hogy az Eucharisztia mint hálaadás fogalmát — ami annyira fontos helyet foglal el az Újszövetségben és az ősegyházban, és annyira vitatott kérdés volt a reformáció idején — közelebről megvizsgáljuk, és életünkre alkalmazzuk.

Egyszerű modell, sokoldalú valóság

A modellépítés egyformán segédeszköze az építőmérnöknek és a teológusnak is. A mérnök helyzete könnyebb, mert lekicsinyítve hűséges mását adja az elképzelt épületnek. A teológiában nem azonosságra, hanem hasonlóságra (analógia) épül a modell. Az elvont fogalom, vallásos élmény vagy szentírási tanítás és az érzékelhető valóság között hasonlóságot fedez fel az értelem, és az előbbieket az utóbbi segítségével érthetőbbé teszi. A veszély ott van, hogy mivel az értelem egyszerűsége, érthetősége,